

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

inzerat: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—
1 25—

"Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 480—
polletno 240—
3 mesečno 120—
1 40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopis sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Osamezna številka velja 120 K

Poština plačana v gotovini.

Italien über alles?

V milanski reviji je priobčil G. Stuparich ob volitvah v rimski parlament članek, ki je jako značilen za presojanje italijanskih razmer. Članek se glasi v glavnem takole:

Nihče ne more tajiti, da Italija potrebuje, da se njeni državljani zbirajo in si gradijo nad razlikami v mišljenju in strankah skupno realnost, kajti preveč je globok nagib k individualizmu, preveč je ukoreninjen duh nestrpnosti napram vsaki narodni disciplini; zakaj bi ne bilo torej prav, privajati Italijane k spoštovanju Italije? Italija nad vse! Prav; treba pa, da se sporazumemo. Pred vojno smo sprejemali brez razmotrivanja Salandrov »sacro egoismo«, frazo, ki se je pa naslanjala na realno razpoloženje. Sedaj v času volitev ekvivalentna »sveta združitev« je zgolj formalizem, ako ne že konfuzionizem. Pa pripustimo tudi volilni formalizem! Globoko smo prepričani, da se ta »sveta združitev« razcepi na številne interese kose po izteznjenju, ki bo sledilo shodom, ali to bi ne bila nikaka nesreča za Italijo, da so se, čeprav le formalno, združevali ljudje v obrambo nečesa dobrega, kar stoji nad človekom in skupinami. Ne moremo pa dovoliti, da bi volilni formalizem segel preko meje naših notranjih kompeticij. Opozorjam na Julijsko Benečijo! Ni je pokrajine, v kateri imamo pravico, da smo tako v svojem domu, kakor v tej pokrajini. Ali pri tem ne smemo iti preko dejstva, da prebivajo tu kompatno in v močnem številu tudi drugi elementi. Ne dotikam se vprašanja števila, ali to, kar je važno, je nastopno: Ali so ali niso v Julijski Benečiji tudi Slovani, ki živijo v hišah, ki so jih sezidali njihovi slovanski očetje? Ali obdelujejo polja, oznojena po njihovih slovanskih očetih? Ali po dolgi tradiciji ljubijo, mislijo in molijo po slovansko? Nihče ne more tega tajiti. Ali je dovoljeno, vdirati v te hiše, polja, cerkve teh Slovanov in jim ukazovati z nabitim samokresom, da ne smejo ljubiti, misliti in moliti po slovansko? Človek si lahko vse dovoli; ali smešno in žalostno je potem, ako se čudi in razburja, ako ti ljudje pograbi za puško, za ročno bombo zato, ker jim stopi kri v glavo, zgolj iz obupnosti. Ni treba potem prihajati s trditvijo, da se

pripravlja odpor, da snujejo zarote v škodo Italije, da se skupina hribovcev pripravlja na atentat na življenje naroda 40 mil. duš. Slovanski iredentizem, propaganda sovražstva proti Italiji! Nismo se rodili včeraj in dosti izkušnje imamo, da se ne moremo čuditi, ako obstojita. Naivno pa bi bilo misliti, da bodo Slovani kar na mah začeli oboževati Italijo. Najboljša je gola resnica v svrhi, ki se jo ima pred oči, kakor je imel tržaški fašist pogum, da jo je povedal javno: »Mi hočemo ugonobiti Slované v Julijski Benečiji ali jih odpraviti v Jugoslavijo in kolonizirati njihove zemlje. V Italiji je prostora samo za Italijane! Nobeden Slovan ne sme v Italijanski parlament.« Ta tendenca je razvita v mentaliteti premnogih, zlasti mladih ljudi, ki mislijo, da tako delajo v prid Julijski Benečiji in Italiji. Gibanje, ki prihaja s strani kombatenov, pa ne sme nikdar prestopiti idealnega znaka vojne, izvršene v Evropi, ki je nato njegov pravi realni znak. »Deutschland über Alles!« je bila tendenca, ki je morala podleči. »Clovečanstvo nad vse!« je bila naša tendenca, ki je zmagala. Ali je mogoče, da se sedaj vrne nazaj? Ali je mogoče, da se postavimo sedaj na stališče premagane Nemčije? Nemčija, ta čudovita in uvaževana država, ki je bila narastla, ki je bila disciplinirana kakor nobena druga na svetu, je bila stvorila iz svojih sil blok, da realizira »svojo misijo«. Nedostajalo pa ji je duševne skromnosti, kajti njen bog je bil germanski in ne človeški bog. Ta Nemčija je morala poravnati svoje račune s svetom in ukloniti svojo glavo. Ali ni skrajno komično in tragično istočasno, da se v mislih nekaterih Italijanov, po tej preizkušnji, ustvarja majhna lutka, italijanski bog? Z zadovoljstvom moramo opazovati, kako razne male države, nastale iz vojne, opuščajo nezaupanje in se nagibljejo vedno bolj k Italiji kot svoji naravni pokroviteljici in razsodnici. Ali, kako naj se čuti Italija zmožno za naloge, ki sega preko njenih političnih mej, ako se izkazuje za nezmožno za upravljanje drugorodnih elementov, ki se nahajajo v njenih mejah? Kajti v resnici to, kar se dogaja v Julijski Benečiji,

jasno dokazuje, da se vlada ni brigala za slovanski problem v svojih mejah. Julijski fašizem more navsezadnje misliti, kar hoče in vršiti tako politično akcijo, ki se mu zdi najprimernejša; večina italijanskega prebivalstva v Julijski Benečiji more gojiti mržnjo in antipatijo proti Slovanom, kakor jo morda občuti, ali Julijska Benečija ni vsa Italija, marveč je komaj ena izmed njenih 18 pokrajin, in upravljanje Slovanov je vprašanje, ki se tiče vse Italije in se dotika vseh njenih svetovnih interesov. Treba reči, tudi za one, ki žele avtonomijo za Julijsko Benečijo, da gre tu za kompetenco Rima. Ali Rim se največkrat razstopi takrat, kadar kako vprašanje prav strogo spada v njegovo kompetenco. In država je v nevarnosti, kljub vsej svoji izravnavi zunanji politiki, da obnovi drugo

zvezo z Avstrijo ob izpremenjenih vlogah. Ni se torej čuditi, ako Slovani v Julijski Benečiji v svojem volilnem programu kličejo v spomin »obljube, storjene svečano imenom Italije in pred vsem kulturnim svetom«. To ni vprašanje sentimentalne politike. Mi moremo tudi opustiti izpolnitev danih obljub in živžgati na dejstvo, da je tam preko italijanskih Slovanov Jugoslavija, kazati se močne in nalagati s strašilom vedno pripravljene vojne varovanje naših manjšin v Dalmaciji, ali potem je potrebno, da smo odkritosrčni, treba, da to hočemo in verujemo, da to moremo tudi storiti. Treba pa je tudi misliti, da Evropa ne eksistira, da je Nemčija imela prav in da je Italija močnejša od Nemčije leta 1914, ker bo znala uveljaviti politično idejo, katere ta ni mogla zadostno vzdržati.

krajih še dr. Krautgasser iz Cmureka. Ali misli kdo, da delajo imenovani zdravniki v prid naši državi? Ni treba hujskati naravnost, zadostuje par besed, n. pr. da bi bilo mogoče pomagati bolniku, a v Jugoslaviji ni dobiti potrebnega zdravlila; pač pa se to vse dobi v Avstriji kakor je to bilo nekdaj. Na ta in slični način se to lahko ponavlja pri raznih prilikah.

Kako predrzni so ti nemški zdravniki, kaže sledeči slučaj: V Gornji Radgoni je zdravnik neki dr. Adam Czmel. Tega je zalotila naša finančna straža, da je tihotapil v torbici živčev v Radgono. Ko so ga hoteli ovaditi, jim je zagrozil, da jim odpove v tem slučaju zdravniško pomoč.

Vsi ti zdravniki so gotovo optirali za našo državo. Opozorjamo merodajne oblasti, naj jih nikakor ne sprejmejo, ako pa že, naj se jim odkažejo mesta v notranjosti države, kjer ne morejo škodovati. Slovenci imamo že dovolj zdravniškega naraščanja, treba jih je opozoriti na ta mesta, ki spadajo gotovo med najboljše. Treba, da to uredi »Zdravstveni odsek«. Čež nekaj let bomo imeli Slovenci skoraj hiperprodukcijo zdravnikov, naši ljudje si bodo iskali kruha in se mučili po revnih goratih krajih, tuji pa se bodo motali na najdobitkejših mestih.

Kot četrti činitelj prihaja v poštev narodno orožništvo. Slovenci moramo vedeti, da je orožništvo z nam, da se lahko zanašamo nanj v vsakem slučaju. To pa bo samo tedaj, ako se odstranijo vsi tisti, ki so bili nekdaj nemščurji, ki so bili eksponenti »Südmarke« in »Schulvereine« in ki niso hoteli spregovoriti slovenske besede. So slučaj, da služijo ti v istem kraju, kot za časa Avstrije. Ali misli mogoče orožniško poveljstvo, da so ti danes narodni? Dajte nam na mejo zanesljive ljudi, ako mogoče tudi nekaj Srbov.

Naredba, da nikdo orožnikov ne sme služiti v kraju, kjer ima sorodnike, je hvalevredna, samo naj se izvede rigorozno in kmalu. Mi potrebujemo zanesljivo orožništvo, ki bo pazilo na hujšake ter jim stopilo po potrebi na prste, ne pa, kakor se to dogaja večkrat, da smejo nemščurji poljubno zabavljati na našo državo. Potem se ne bo nikdo ne sme čuditi, ako postajajo ti dan za dnevom predrzejši.

Napisal sem te vrstice z iskreno željo, da jo prečitajo merodajne osebe in se tudi po njih ravna.

Politične vesti.

Rekonstrukcija bosanske vlade. »Narodno Jedinstvo«, uradni organ, je prineslo ukaz, s katerim se dosedanjí porojenik za prosveto Stefan Grigij rešuje svojih dolžnosti, namesto njega pa se imenuje za poverjenika za prosveto srednješolski nadzornik Kosta Krčmanović.

Od naše severne meje.

Na naslov »Višjega deželnega šolskega sveta«, »Zdravstvenega odseka« in »Orožniškega poveljstva«.

Ze večkrat se je opozorilo v časopisih na našo severno mejo, na hujskanje narodnih nasprotnikov itd. Ker postajajo ti v zadnjem času zopet predrzejši, je umestno še enkrat opozoriti na nje, a tudi na napake, ki se gode od naših merodajnih strani.

Kdo mora pravzaprav na deželi vzgajati ljudstvo v narodnoprosvetnem duhu, kdo mu razložiti razmere v naši in drugih državah, kdo izbrisati iz srca našega ljudstva oni predsodek proti našim bratom Srbom, katerega jim je vcepila tekoma dolgi let stara Avstrija? Kdo bi moral nastopiti odločno proti raznim hujšakem in plačanim agentom?

Prihajajo v poštev posebno učiteljstvo, duhovništvo, zdravniki, drugi uradniki in orožništvo.

Vzemimo učiteljstvo! Po prevratu je poklicala deželna vlada, oziroma »Višji šolski svet« skoraj vse boljše moške moči v mesta. Razen nekaj častnih izjem je ostalo le nekaj starejših moških moči na deželi, med njimi nekaj starih avstrofilov in nemščurjev, ki so itak že spadali med staro šaro. Le po dolgem dreganju se je poslalo te v zaslužni pokoj. Zdrav razum je pa kazal pustiti na meji vse prvovrstne moči in spopolniti s takimi tudi vsa izpraznjena mesta.

A to se ni zgodilo. Ostale so razven omenjenih nekaj moških moči, same učiteljice, katere pa kot narodne delavkinje ne morejo priti v večji meri v poštev. Upali smo, da bodo imenovane na izpraznjena mesta posebno ob meji le prvovrstne moči. A zopet smo

se varali; le tu in tam se je posrečilo rešiti kako mesto. Višji šolski svet bi moral dobro premisliti koga pošlje na tako odgovorno mesto, bilo bi treba dobro preiskati prosilcevo preteklost, posebno za časa vojne. A to se ne godi, slabe posledice tega se že kažejo.

Drugi činitelj na narodnem prosvetnem polju bi bilo duhovništvo; a to odpade skoraj popolnoma, ti delajo danes bolj proti kot za državo.

Kot tretji činitelj prihaja med ostalo inteligenco najbolj med ljudstvo zdravnik. Skoraj vsak dan obišče kakšnega bolnika na domu, sedi po več ur na vozu s kmetom; krasna prilika, da deluje za domovino.

Toda kaj vidimo? Ob vsi meji od Radgone do St. Ilje imamo le dva slovenska zdravnika (Sv. Lenart in Sv. Trojica), a pet Nemcev in od teh je le eden naš državljani. Pri Sv. Jurju ob Ščavnici je Nemec, v Gornji Radgoni najbrže poljski žid, v Apačah 2 Nemca. Vsi širje so se naselili v naši državi šele po prevratu, torej po pravem niti nimajo pravice izvrševati pri nas zdravniške prakse. Značilno je za Apače. Tam je bil nekaj časa samo eden nemški zdravnik, ker je pa bil tam mošnemu župniku premalo nacionalen, je poklical tja še drugega. Edino peti nemški zdravnik (v St. Ilji) je naš državljani. Ker zdravnika v Apačah in tja pri Jurju nimajo lastne lekarne, mora ljudstvo po zdravlila v Radgono, kjer se mu zaračunajo ta po kurzu 1:2, kar je seve na škodo našim ljudem. Nazadnje kot nameček, tako rekoč v javnem posmeh, se vozi in zdravi po naših

Alfonz Daudet:

22

Tartarin na planinah

Roman.

Prevedel dr. Ivo Šorli.

Vozovi pa so vedno v polnem diru drdrali čez mostove, vzdolž majhnih jezer, cvetočih trat in kraj lepih, a mokrih in zdaj zapuščenih sadovnjakov. Bila je namreč nedelja, in so nosili kmetje, ki so jih srečavali, vsi praznične obleke, ženske pa dolge kite in srebne verige.

Pot se je začela zdaj vzpenjati in vijugati med hrastovimi in bukovimi gozdi. Čudovito lepo obzorje se je razgrinjalo na levo bolj in bolj in z vsakim višjim ovinkom so se prikazale nove reke in nove doline, iz katerih so se dvigali zvoniki cerkva, daleč v ozadju pa s snegom pokriti in v nevidnem solncu blesteči se beli vrhovi Finsteraarhorna.

No, kmalu je postala pot bolj osorna in in divja. Na eni strani globoke sence ter nerodno s krivenčastim in krevljam drevjem obrasle strmine, po katerih se je divje penil hudournik; na desni ogromna, naprej viseča skala, ki so ji iz razpok štrlele okleščene veje.

V vozu je utihnil smeh. Vsi so s privzdignjeno glavo občudovali okolico in napevali oči, da bi zagledali vrh tega granitnega predora.

— Popolnoma kakor gozdovi na Atlasu! Človeku se zdi, da je tam, ne tu . . . je svečano vzkliknil Tartarin! In ker je videl, da niso čuli, je dostavil: — Brez tuljenja levov pej . . .

— Vi ste jih slišali, gospod? je vprašala Sonja.

On če je slišal leve?! . . . No, ni se hotel jeziti, zato je s prijaznim nasmehom odgovoril:

— Jaz sem Tartarin iz Taraskona, gospodična.

No, glejte jih barbarje! Prav tako bi bil lahko rekel: »Jaz sem gospod Dupont«. Ti ljudje niso poznali imena Tartarin!

Ampak tudi to ga ni razburilo, in dekletu, ki je hotelo vedeti, ali se je levjega rjovenja kaj bal, je mirno odgovoril:

— Ne, gospodična. Moja kamela se je sicer tresla pod mojimi nogami, kakor da ima mrzlico, jaz pa sem preiskoval petelina na svoji puški s prav tako trdo roko, kakor da imam pred sabo čredo krav . . . Na neko dajlavo je levovo rjovenje nekako takole . . .

In da pokaže Sonji, kako je pravzaprav v naravi ta reč, je s svojim najglobljim basom zatulil strašen »Mō«, ki se je v jeku s skale še bolj razkipel, razkrojil in razširil. Konji so se vzpenjali na noge, na vseh vozovih so potniki planili kvišku in gledali, kaj se je zgodilo, odkod tak grozen glas. Ko pa so spoznali planinca, ki mu je gledala očeladna glava s štrlečo opremo vred čez rob kočije, so se zopet vpraševali: »Kakšna živina pa je pravzaprav ta človek?«

No, on je vedno enako miren nadaljeval s svojimi pojasnili, kako zver napadeš, pobiješ in potem razrežeš; opisal pa je tudi svojo puško, ki jo je bil opremil s muho iz demanta. Če meriš tudi lahko ponoči.

Nekoliko naprej nagnjeno, ga je dekle zelo pazno poslušalo, a nosnice so ji včasih rahlo zadržtele.

— Pravijo, da je Bombonnel še vedno na svojih lovih. Ali ste se videla kdaj? je vprašal brat.

— Da, je skomizgnil Tartarin. Dečko ni baš neroden. . . . Ampak videli smo že še druge ptičke. . . .

Kdor razume, že razume . . . Potem kakor da ga je obšla nekaka otožnost: — In vendar je takle lov na veliko zverjad lepa reč. Ko ga ni več, se zdi človeku prazno vse življenje, in sam ne ve, s čim bi ga izpolnil!

Manilov, ki mu je šla čez vse čelo za človeka iz naroda značilna, globoki brazgotini podobna guba, sicer ni govoril francoščine, pač pa jo je razumel, in je zato Taraskonca ves čas pazljivo poslušal. Zdal se je glasno zasmejal in rekel svojim tovarišem nekaj besed po rusko.

— Manilov pravi, da smo udje iste brazgotine, je pojasnila Sonja Tartarinu. Tudi mi lovimo veliko zverjad. . . .

— Čo, res pej . . . volkove, bele medvede. . . .

— Da, volkove, bele medvede in druge škodljive živali. . . .

In spet se jih je lotil smeh, zdaj vroč, brezkončen, oster in divji. . . . Smeh, ki je kazal zobe in opomnil Tartarina, v kaki strašno čudni družbi da potuje. . . .

Naenkrat so se kočije ustavile. Pot je postala tu še bolj strma in tvorila na tem mestu širok ovinek, predno se je pognala na vrh

Brüniga. Tja gor pa je vodila tudi dvajset minut dolga navpična krajšnica skozi krasen bukov gozd. Navzlic temu, da so bila tla zaradi davišnjega dežja vsa mokra in sklizasta, so hoteli popotniki izkoristiti to začasno prevrednjenje in so se skoraj vsi peš napotili po ozkem »sankališču« navkreber.

Tudi iz Tartarinovega voza so moški že poskakali na tla. Sonji se je zdela pot preveč blatna, zato je ostala; a ko je hotel za drugimi tudi planinec, ki se je bil zaradi svojih priveskov nekoliko zakasnil, mu je naenkrat polglasno pošepetala: — Ostanite vendar, da ne bom sam!

Ah kako ljubko mu je rekla to! Ubogi mož je obstal ves zbezan, in nekaj kakor sladko upanje na kak prav tako lep kakor neverjeten roman se mu je zbudilo v prsih; da mu je začelo burneje biti njegovo staro srce.

Ali že je spoznal, da se je samo varal, Sonja namreč se je bila nemirno nagnila naprej in je zdaj z napeto pozornostjo opazovala Bolibina in Italijana, ki sta se bila ta hip v živahnem pomenku ustavila pred krajšnico, dočim sta stopala Manilov in Boris že po sos teski sami.

Za trenutek se je zdelo, da se tenor nekako obotavlja, kakor da ga nekaj opominja, naj ne hodi po ti samotni poti sam s temi tremi moškimi. Toda že se je odločil, in Sonja je srepo gledala za njim ter si gladila okroglo lice s šopkom vijoličastih korčkov — teh planinskih vijolic, katerih listi so v odsevu živih barv še sami kakor cvet.

— Reorganizacija politične službe. Notranje ministristvo deluje za reorganizacijo političnih služb v naši državi. Politične službe bodo individualno in tehnično urejene, kakor so urejene politične službe drugih držav.

— Ministar Pribičević v Zagrebu. Svoji je došel v Zagreb minister za prosveto Svetozar Pribičević.

— Izstop iz demokratske stranke. Iz Sarajeva poročajo: Stefan Grgić, Vasil Grgić in Dušan Vaziljević so iz neznanega vzroka izstopili iz demokratske stranke.

— Radićevi zločini. »Jug« poroča, da se je pred kratkim v Gjelekovcu dogodil zločin, ki ga bodo povzročitelji bržkone obžalovali in radi katerega trpi vsa občina. V Gjelekovcu sta bila namreč umorjena dva mlada oročnika, ko sta vršila svojo službo in aretirala dvoje vojaških beguncev. Nepoznani zločinci so iz zasede streljali na oročnika, ki sta ostala na mestu mrtva. Občlast je takoj aretirala več sumljivih ljudi in bodo tudi pravi zločinci prišli v roke pravice. Sicer pa so pravi krivci Radić in njegovi tovariši, ki zapeljajo nevedno ljudstvo k protipostavnim dejanjem. Radićevo hujškanje pregega že vse meje ter je skrajni čas, da se obračuna z njimi in z njegovimi tovariši. Zlostnost res, da je tudi med govorlo slovensko inteligenco, ki se sama prištevajo med kulturne delavce, nekaj skrajnih elementov, ki vsled svoje avstrijske mentalitete ne morejo in ne bodo razumeli, da so interesi naroda in država prva stvar za vsakega inteligenta, ne pa puhlo fraziranje o raznih kulturnih avtonomijah, katerim naj bi sledila potem Šusteršičeva klerikalna republika, ki bi na temeljito preiskala kosti tudi sedanjim kulturnim avtonomistom.

— Vseučilišče v Padovi za Črno goro. Na italijanskih vseučiliščih se opaža že dalje časa veliko znanstveno upadanje. Namesto z znanstvenostjo se pečejo italijanska vseučilišča toliko bolj s politiko. Tako je vseučilišče v Bologni te dni v pomanjkanju drugega važnega dela napravilo dolgo spomenico ter jo odposlalo rimski vladi. V tej spomenici se zavzema za »hrabro prebivalstvo Črne gore, katerega narodna obstojnost je ogrožena, da se mu izbojuje osvoboditev izpod jugoslovenske jarma. Izjava, da bi bila osvoboditev ne le čin pravice, marveč bi tudi služila pravičnejši rešitvi jadranskega vprašanja, na katerem je Ita-

lija vedno bolj zainteresirana. Italijani obetajo Črni gori neodvisnost, v resnici pa bi jo radi sami zasedli in potem izkoristili v prid italijanske ekspanzivnosti na Balkanu.

— Komunistični delegati iz Jugoslavije v Moskvi. »Večer« poroča iz Moskve, da so dospeli tja delegati komunistične stranke iz Jugoslavije, ki bodo prisostvovali tretjemu kongresu tretje internacionale. Delegacijo, ki obstoji iz 20 članov, od katerih je pet narodnih poslancev, sedem delavcev in osem kmetov, vodi dr. Simo Marković in Pavle Pavlović. Zagreb zastopata dva delavca. Kongres se prične 15. t. m.

— Propadanje sovjetske Rusije. Iz vseh vesti, ki prihajajo iz Rusije, je razviden brezupen položaj sovjetske vlade. Nedavno so angleški listi poročali, da je Krasin kupil deloma v Angliji, deloma na Holandskem 4000 ton žita. Med tem pa so lastniki angleških parnikov zahtevali, naj dovolijo sovjetska vlada angleškemu strokovnjaku, da pregleda uredbe v petrogradskem pristanišču, ki je po vestih iz Helsingforske že popolnoma neuporabno. Zunanja luka je zaprta vsled deset potopljenih parnikov, ki so bili naloženi s kamninami. Pristaniška uprava nima nobenih sredstev, da bi dvignila potopljene parnike. Delavci v Petrogradu so pod strogo sovjetsko kontrolo, ker so se pokazali v komunistični organizaciji znaki razpadanja. Razpoloženje v Petrogradu je podobno onemu pred kronstadtskim prevratom. Električno črvačo reče gardisti, ki so oboroženi s strojnimi puškami. Ulice, hiše in vodovodi so zapušteni. Boda intelektualnih krogov je velika. Maksim Gorki je izdal svojočasno proglas za pomoč intelektualcem. Prvi živčni transport, ki je prišel iz Helsingforske, je bil namenjen za »Dom znanstvenikov«, ki se nahaja v palači velikega kneza Vladimirja. Tu stanuje 50 učenjakov. Poleg tega doma so tudi ostali intelektualci: profesorji, učitelji, zdravniki itd. Od 4500 intelektualcev dobiva samo 2000 popolno racijo hrane, ostali pa trpijo lakoto. Zadnja štiri leta ni prišla v Rusijo niti ena knjiga in so za to ruski učenjaki brez vseh informacij o razvoju in napredku znanosti. Po vsej Rusiji se širi epidemije. V kočinski Dona preti prebivalstvu nevarnost lakote. Iz Moskve so poslali v Rostov na tisoče barak za kolero obolele. Razmere v Rusiji so naravnost strašne.

Telefonska in brzopletna poročila.

Naša pogodba z Romunijo.

— d Beograd, 8. junija. (ZNU) Tekat pogodbe glede zveze z Romunijo je bil podpisan dne 6. t. m. ob 16. popoldne. Pogodbo je za Romunijo podpisal romunski zunanji minister Take Jonescu, za našo državo pa ministrski predsednik Pašić. V glavnem vsebuje ta pogodba približno iste točke, kakor poprej sklenjena pogodba s Čehoslovako. Ta zvezna pogodba vsebuje v glavnem tri važne klavzule: 1. Napraviti v Osrednji Evropi trajen mir, dati zaveznikom jamstva o življenjski moči držav, ki so nastale na ozemlju bivše Avstro-ogrske. 2. Delovati na to, da se st. germainka in versailleska mirovna pogodba pravilno izvršita ter da se tudi sevrška pogodba izvrši, v kolikor se tiče male entite. 3. Da se organizira močna obramba za primer kakšne politične, ki bi bil naprten proti eni ali več državi male entite po eni ali več zmaganih držav ali po vseh zmaganih državah skupaj.

— d Beograd, 8. junija. Davi je romunski zunanji minister Take Jonescu s soprogo in spremstvom ob 8.45 odpotoval iz Beograda. Na parnik so ga spremili ministrski predsednik Pašić s soprogo in člani

vlade, general Hadžić, Ljuba Davidović, dr. Vojislav Janjić, Agatonović, predsednik beogradske občine Dabro Mitrović, predstojnice ženskih organizacij, čehoslovski poslanik Kalina, romunski poslanik Emandi s soprogo in osebje poslaništva, pomočnik ministra za notranja dela Tihomir Popović, šef kabineta ministrskega predsednika Velimir Popović in druge vojaške in civilne osebnosti.

— d Beograd, 7. junija. Na konferenci med Take Jonescom in Nikolom Pašićem sta oba ministra p. nazorila svoja stališča glede interesov naše države in Romunije. V dobro poučenih krogih se govori, da bo danes podpisana obrambna vojaška konvencija med Jugoslavijo in Romunijo.

— d Beograd, 8. junija. Romunski zunanji minister Take Jonescu je bil odlikovan z redom Zvezde Karagorjevičev I. razreda, njegov pomočnik Perusi pa z redom Belega orla I. razreda.

Dr. Beneš čestita k pogodbi z Romunijo.

— d Beograd, 8. junija. Čehoslovski zunanji minister dr. Beneš, ki se sedaj nahaja v Londonu, je s. n. posl. ministrskemu predsedniku Pašiću in romunskemu zunanjemu ministru Take Jonescu pr. r. brzojavko, v kateri pozdravlja sestanek obeh državnikov in želi mnogo uspeha k delu, zaradi katerega sta se sestala, namreč da se do-

govorita glede vpoustavitve miru in izvedbe mirovnih pogodb, ki vodijo k miru in ki so jih podpisale Romunska, Čehoslovška in država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zunanji minister Take Jonescu in ministrski predsednik Pašić sta se dr. Benešu za prijazen pozdrav prisrčno zahvalila.

Zelezniški material iz Nemčije.

— d Beograd, 8. junija. S. n. je poziv naših zastopnikov pri reparacijski komisiji odpotovala posebna delegacija prometnega mini-

strstva v Wiesbaden, kjer bo prevzela železniški material, katerega so Nemci odpeljali iz Srbije za vojne.

Rudarska stavka v Angliji.

— d London, 8. junija. Izvrševalni odsek rudarjev je sklenil sklicati za 10. junij konferenco zastopnikov rudarjev, da jim naznani predloge lastnikov rudarjev in jih stavi na glasovanje. Vodje delavcev

so zvečer izjavili, da so lastniki rudnikov stavili silno resne predloge. Rudarji so sklenili, da nikakor ne bodo popustili v toliko, da bi se jim plače znižale pod normalen nivo.

Z vseh koncev sveta.

— d Dublin, 8. junija. Vladine čete so včeraj v grofiji Cork naletale na oboroženo četo separatistov. V pobolu, ki se je

takoj razvil, so bili trije prostovoljci usmrčeni, nekaj je bilo ranjenih, med njimi pa so bili mladi.

— d Moskva, 8. junija. V Litvi so mobilizirali vsi moški od 18. do 30. leta, ker se boje vpadu generala Želigovskega.

— d London, 8. junija. Sovnoirski parlament je na svoji prvi seji odgodil seje do 22. junija, ko bo kralj svečano otvoril

parlament. Volitve v senat se bodo vršile dne 14. junija.

— d London, 8. junija. Ministrski predsednik Lloyd George je še vedno bolan in se ta teden še ne bo mogel vrniti s svojega letovišča v London.

O mirovni pogodbi z Madžarsko.

— d Pariz, 7. junija. (Havas.) Zbornica. Na popoldanski seji je izjavil Gaston Deschamps, da ni Francija kriva, ako je Madžarska predlogu gledala proti Berlinu in pozneje proti Moskvi, odkoder sta prišla Bela Kun in Samuely, da bi poizkusila boljše metode v Madžarski. Potem se je Madžarska obrnila k Franciji, katere ni nikdar odrekla lojalne podpore in pomoči narodom, kateri so jo za to prosili. Govornik ne more razumeti, kako se more Francija obdolžiti imperializma. Francija ni imperialistična. (Odobranje na vseh kloph.) Guernier je izjavil napram Margaineu in Boncourju, da ni res, da je trianonska pogodba, ki naj narodnostnim principom pridobi spoštovanje, pomnožila vzroke bede. Sporazum med malimi državami se mora pospeševati in pogodba se mora ratificirati. — Bellet (progresist) meni, da mora Francija podpirati narode, ki si jo odločno pomagali v vojni, kakor Srbi, Romuni in Čehoslovaki, ki so sodelovali do končne zmage zaveznikov. Madžarska, ki jo je Tisza zavlekel v vojno, naj trpi posledice svojega zadržanja. — Nato povzame besedo ministrski predsednik Briand in izjava med drugim: Mladostni navdušenosti Paula Boncourja je pripisovati, da ne doume, da nasprotujejo težkoče izvedbi narodnostnega principa v Evropi, kakršna je danes. Prej se je ta princip mogel absolutno rešiti, ker so poznali narodi takrat od naroda do naroda in od kontinenta do kontinenta segajoče interese. Danes je položaj čisto drugačen. Francija se je vselej zavzemala za to, da se uresniči ta princip, toda pri narodih Srednje Evrope ovirajo njegovo uporabo težkoče. Zato pa se mu ni treba odpovedati. Določba madžarskih mej je bila nekoliko samovoljna. Ob pogledu nove karte se ne vidi absolutne pravičnosti, in sicer zaradi nesoglasja gnotnih interesov. Le tesna gospodarska zveza bo omogočila, da se popravijo napake. Donavska federacija sedaj ni mogoča, prav tako ne federalizem sedaj po razpadu Avstrije. Gotovo Madžarska ne bo razpolagala z vsemi gospodarskimi sredstvi, toda vsi narodi so v istem položaju; kaj jim manjka, si morajo preskrbeti od sosedov. Tudi male države Srednje Evrope bodo našle sredstev za življenje.

nje. Konferenca se bo bavila s tem vprašanjem. Francija se je trudila, da dovede svoje prijatelje in zaveznike na to pot. Spremno pisanje k trianonski pogodbi naj bi kazalo na možnost, da bo ta ali ona mejna določba v naspotju z gotovimi interesi, in je predvidevalo gotove poplave mej. Madžarska se je s svojimi sosedmi sporazumela, da je prišla do ureditve, ne da bi izpremenila pogodbe. Gospodarska pogajanja narodov bodo imela uspeh samo, ako bodo imeli možnost za delo. Izrabljati bodo mogli svoje gospodarsko bogastvo, ne da bi podprejali svojih splošnih interesov in kombinacij posebnim interesom. — Ministrski predsednik naglašala nujno potrebo, da se sprejme pogodba. Evropa se pretresa s sunki, ki so vznemirljivi zlasti za to, ker zveza narodov se nima moči, da bi varovala one narode. Ne smemo se odreči misli na zedinjenje narodov, ki naj bi jamčilo za varnost proti možnim zločinom. Preverjen sem globoko, da so narodi stopili na to pot. Težko je apelirati na celoto narodov za narodno žrtve, da se pripozna nadnarod. Francija naj stori vse za približanje narodov. Toda sedaj se ni prišel trenutek, da bi se po bratovski oblihi. Veliko jamstvo za to, da more nastopiti povsodi mir, je to, da se Francija ne da zavesti v slabost. — Ministrski predsednik prosi še enkrat, da bi se ratificirala trianonska pogodba in manjšinske pogodbe in izjavi: Francoska vlada želi manjšinskih pogodb za to, da bi storila kaj zoper suverenost svojih prijateljev, Romunije, Čehoslovake in Jugoslavije. (Zivahno odobravanje.) Nato je povzel besedo Boncour, ki je izjavil, da vztraja pri tem, da vlada želi delovati za vrnitev Habsburžanov. Nato je zbornica s 478 proti 74 glasovno sprejela predlog, naj se vrši podrobna debata o trianonski pogodbi. Začela se je nato debata o določilih glede varstva manjšin. Poslanec Sangnier je nato omenil, da se v Čehoslovaki nahaja več kakor sedem različnih narodnosti in da je tako skoro povsod. Pravice manjšin je treba varovati in to je treba storiti posebno v tej pogodbi. Nato se je splošna debata zaključila, naker se je sprejel zakonski načrt, ki je obstajal iz enega samega člena.

Francoski parlament o Madžarski in Habsburžanih.

— d Pariz, 7. junija. Zbornica je začela danes dopoldne debato glede ratifikacije trianonske mirovne pogodbe, kakor tudi glede dne 10. septembra v St. Germainu podpisanih pogodb med vesilami ter Čehoslovako, Jugoslavijo in Romunijo, ki se tičejo manjšinskih pravic in tranzitne svobode. Poročevalec je poudarjal, da polemika z madžarske strani, ki temelji na spremni noti in ki se je zadnje leto poostila, skuša staviti v ospredje vprašanje vse trianonske mirovne pogodbe, dočim je njen pravi zmes polnoma jase in ne pripusti samolastne interpretacije. Namen spremnega pisma je bil, vpoustaviti prijateljsko razmerje med Madžarsko in sosednimi državami, in ako se razmejitevna komisija obrača na zvezo narodov, ne more ta tudi ničesar drugega storiti, kakor pozivati Madžarsko in obmejne države k sporazumu v morebitnih obmejnih sporih. O pogodbi sami se ne more govoriti. Poročevalec je predlagal ratifikacijo pogodb. Debata, v katero je posegel tudi ministrski predsednik Briand, je bila ob 12.30 prekinjena.

— d Pariz, 7. junija. Zbornica. (Popolnilo.) Po govoru poročevalca Guernierja je izjavil Margaine, da nudi trianonska mirovna pogodba prav tako malo, kakor st. germainška, jamstvo za trajen red v Srednji Evropi. Kakor v Avstriji, tako je bilo tudi na Madžarskem razganih mnogo važnih gospodarskih odnošajev. Ministrski predsednik Briand je v Margainejev govor dvakrat posegel. Prvič, ko je govornik govoril o francoskih krogih, ki v. dijo Habsburžanom prijazno politi-

ko in omenjal govorico, da se je Sikst Parmski sestel z bivšim cesarjem Karlom v Strassburgu, preden je ta odpotoval na Madžarsko. Briand je vskliknil: »Salonska politika ni politika Francije. Kar bi morda želeli nekateri realisti, ni želja Francije. Francoska vlada in poslaniška konferenca sta izrazili svoje namere in svojo voljo tako jasno, da o tem ne more biti dvoma.« Drugič je prekinil Briand govornika, ko je ta stavil vprašanje, zakaj ni prevzela Francija vodstva pri gospodarski združitvi nasledstvenih držav in zakaj se bo vršila konferenca nasledstvenih držav v Portorožu, pa ne v Parizu. Briand je vprašal, zakaj naj bi bila ravno Francija vedno kriva. Ali ni naravno, da se vrši konferenca v bližini one interesne sfere, ki jo je povzročila? Po Margaineu je izjavil Boncour (socialist), da je trianonska mirovna pogodba ravno tako kot st. germainška izpremenila pravico v krivico. Tudi on obžaluje, da so zavrnili dobro misleče stremenje Karolyja in tako odprli pot k boljše vizmu Bele Kuna, kar je zopet pripravilo tla za nasilno politiko Horthyja. Boncour je končno izjavil, da pripravila Horthyjeva vlada popolnoma odkrito vpoustavitev habsburške monarhije in tako ogroža v samostojnosti in prostosti nove nastale male države, ki so se otesli habsburškega jarma. Ako mi dopustimo, da se vpoustavi habsburška monarhija, bi bilo vendar bolje skleniti mir že leta 1917. Ne bilo bi treba prelivati toliko krvi. Nato je na Briandov predlog ob pol 13. nastopila opoldanska pavza.

Ustaoni odsek.

— d Beograd, 8. junija. Danes dopoldne je bila seja ustavnega odseka, ki se je pričela ob 9.30. Predčital se je zapisnik zadnje seje, naker se je pričelo razpravljati o členu 73. Posebno se je debatiralo o stavku, ki govori o tem, da se seje skupščine lahko z ukazom odgodijo. Nekateri poslanci so zahtevali, naj se ta stavek izpusti, namesto njega pa naj se vstavi drugi, po katerem bi se seje skupščine ne morele odgoditi samo na zahtevo skupščine same. Minister za konstitucijo Trifković je predlagal, naj ostane dosedanja stizilizacija. Nato se je o stavku glasovalo. Odsek je soglasno odločil, da se seje skupščine ne morejo odgoditi z ukazom. Nato je bil sprejet člen 73 v dosedajni stizilizaciji. Republikanec Ojonomir je rekel, da bi bilo dobro,

da bi se v člen vvrstili take stavke: »Država na ozemlja se ne morejo oddati ali zamenjati brez odobrenja skupščine.« Odsek je ta predlog soglasno sprejel. Odklonjen pa je bil predlog demokrata Angeliča, da poslanci advokati ne bi smeli vršiti pravice zastopanja pri sodišču, dokler bi trajal njihov mandat. Nato je odsek prešel na oddelek VIII, ki govori o upravnih oblastih. Ker pa je ta oddelek silno važen in je v zvezi s prehodnimi naredbami, se bo o njem razpravljalo skupno s prehodnimi naredbami. Prešlo se je na oddelek IX. K členu 90 je Jugoslovanski klub predlagal tale odstavek: »Porota ostane. Njeno kompetenco odredi zakon.« Ta predlog je bil odbit. Pri členu 109 je zemljoradnik Lazić predlagal, naj se tretji stavek tega člena

popolnoma izpusti, da bo imel potem člen tege stizilizacije: »Obtožnec in tožitelj morata imeti pravne zastopnike. Pravni branitelj je državni organ. Sodba in zastopstvo je brezplačno.« Ta predlog je bil odbit. K istemu členu so predlagali socialisti, naj se v tretjem stavku izpusti besedilo od besede »porodična« do »šerlatska sodišča«. Tudi ta predlog je bil odklonjen. Nato se je razpravljalo o členu 110, pri katerem so predlagali socialisti, naj se beseda »kraljevin« zamenja z besedo »država«, kar je odsek tudi odklonil. Demokrat dr. Radosavljevič je predlagal k členu tale stavek: »Sodniki in predsedniki sodišč vrše svojo službo do konca svojega 65. leta.« Ta predlog je bil odbit. Nato je bilo odklonjenih nekaj socialističnih predlogov in predlog, ki ga je stavil dr. Momčilo Ivančič. Radi-kalec Zarko Miladinović je bil proti temu, da bi bilo kasacijsko sodišče v Zagrebu in je predlagal nastopne stizilizacije prvega stavka devetega oddelka: »Za vso kraljevinno je eno kasacijsko sodišče, ki ima svoj sedež v Beogradu.« Odsek je ta predlog soglasno odklonil. Nato se je prešlo k oddelku X. Pri tem oddelku so bili odklonjeni vsi predlogi za izpremembe z izjemo predloga k členu 117, ki ga je stavil demokrat Radosavljevič in ki se glasi: »Revizija in svrhu izpremembe gospodarskih pogodb, sklenjenih vsled vojne, se more vršiti na podlagi že poprej določenih pooblastil.« Več govornikov je govorilo proti temu predlogu, večina pa je na predlog Ljube Jovanovića sklenila, naj se ta stavek vstavi med prehodne naredbe. Nato se je razpravljalo o členu 114. Sprejel se je predlog radikalca dr. Perića, naj se izpuste nekatere besede. Nato se je prešlo na razpravljanje predloga dr. Voje Veljkovića, ki se je glasil: »Če je bila narodna skupščina razpuščena, preden je bil izvršen proračun, tedaj se proračun prejšnjega računskega leta podaljša najdalje za 4 mesece.« Poročevalec dr. Laza Marković je izjavil, da se strinja s tem, da bi na bilo brez člen bolje redigirati. Nato je predsednik odredil nekaj minut odmora, da bi se poslanci spoznameli o tej redakciji. Po odmoru je bila sprejeta tale stizilizacija: »Ako je narodna skupščina razpuščena, preden je bil rešen proračun, se račun prošlega računskega leta podaljša z ukazom najdalje za štiri mesece.« S tem je bila končana razprava o desetem oddelku ustave. Seja je bila končana ob dvanajstih, naslednja bo jutri ob devetih dopoldne.

Iz naše kraljevine.

— Francoski publicist v Zagrebu. Na potu iz Sarajeva se bo francoski publicist grof Begouin nekaj časa mudil v Zagrebu, kjer bo na ljudski univerzi predaval o najnovejših predzgodovinskih odkritjih na Francoskem. — Kongres čehoslovških društev v Osijeku. Ob priliki drugega pokrajinskega sokolskega zleta v Osijeku bo zboroval tam kongres vseh čehoslovških društev v Jugoslaviji. Do sedaj je prijavljenih 23 društev in nad 100 delegatov.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol sprejema prilive za zlet v Osijeku dne 10. 11. in 13. t. m. od 5. do 7. popoldne v odborovi sobi. Vsa prijavljena mora plačati za zletno izkaznico 40 K in če želi skupno prehrano, za vsak dan 40 K, to je skupno za tri dni 120 kron. Vse natančnejše informacije poda poslušajoč brat v pisarni. Zafedno se izdajajo tudi Savezne legitimacije in znaki.

— Sokol v Štepanju vasi obhaja letos desetletnico svojega obstoja. Društvo proslavi svoj jubilej z javno telovadbo in veliko ljudsko veselico v nedeljo, dne 12. junija t. l. na »Planirju«-Kodeljevo. Začetek ob 3. popoldne. Telovadni nastop obsega župne proste vaje za l. 1921 članov, članic, obeh moških naraščalcev in gojenk ter orodno telovadbo članov in članic. — V preteklih desetih letih je društvo moralo prestopiti mnogo nepravil, — a je vkljub vsem težkočam in nasprotovanju ostalo čilo in krepko. Najbolj trpi društvo vsled tega, ker nima lastne strohe, kjer bi se moglo razviti tako, kakor si žele Štepanjci-Sokoli. Upamo in računamo z gotovostjo, da nam prireditev 12 t. m. pomore tudi gmotno korak naprej za zaželenim ciljem — lastno telovadnico. Obračamo se vsled tega na vsa bratska društva in vse sokolsko misleče občinstvo, da nas v nedeljo poseti v mnogobrojnem številu ter nam tako nudi v sokolskem delu moralno podporo in pomore tudi k gmetnemu vspehu. Ključemo vsem: na svidenje v nedeljo in bratski Zdravo! Predprodaja vstopnic pri sestri Žandi Gorjanc, Mestni trg in pri br. Capudru, Vidovdana cesta.

— Jezdni odsek Sokola v Ljubljani opozarja člane na prilive za zlet v Mengšu, ki se vrši dne 12. t. m. in na pokrajinski zlet v Osijeku, ki se vrši v dnehi 26. do 29. junija. Prilive sprejema br. Mulaček Josip, Kmetijska družba, Turjaški trg, kjer dobi vsak tudi natančna pojasnila in navodila.

— Sokol II. poziva članstvo k udeležbi na zletu v Osijek. Priglasje sprejema do včeraj 12. t. m. brat Milko Krapež, urar, Jurčičev trg. Ob priglasitvi je plačati 40 K za zletno legitimacijo, ki opravičuje do popusta na železnici, skupnega prenočišča, skupnega obeda, brezplačnega vstopa na telovadišče (za vse dni in vse prireditve), brezplačnega vstopa na vse ljudske zabave in popusta pri drugih prireditvah o priliki zleta. Skupni obed, ki stane za tri dni 120 K za osebo, je plačati vnaprej. Kdor reflektira na skupni obed, mora prineseti seboj: jedilno skodeljo, žlico, vilice in nož ter čašo. Zletne legitimacije se dobe šele ob prihodu v Osijek pri društenemu načelniku, oziroma njega namestniku. Opozarjamo na to, da bodo tle ugodnosti deležni le oni člani, ki se priglasijo pravočasno, torej do 12. t. m.

Volitev župana in podžupana v Ljubljani.

Na podlagi razpisa pokrajinske vlade v Ljubljani je najstarejši član novoizvoljenega občinskega odbora g. Janko Jeglič sklical za danes ob 17. prvo izredno sejo novoizvoljenega občinskega odbora, ki se je vršila v magistratni dvorani in na kateri je bila na dnevnem redu volitev župana in podžupana.

Točno ob 17. je občinski odbornik Jeglič otvoril sejo, konstatiral navzočnost vseh 48 odbornikov in omenil, da je naročila pokrajinska vlada, naj se čim prej izvrši volitev novega župana in podžupana v Ljubljani. Omenil je tudi, da si bo občinski svet izbral za glavarja moža, ki bo modro in nepristransko gospodaril z mestnim premoženjem, ki bo skrbel za vse mestne prebivalce in ki bo čuval avtonomne pravice ljubljanskega mesta.

Nato je mag. svetnik Bleiweis kot zapisnikar prebral imena vseh izvoljenih občinskih odbornikov, ki so bili vsi navzoči. Za verifikatorja zapisnika sta bila imenovana obč. svetnika Frelj in Rupnik, za skrutinotorja pa obč. svetnika Kocmur in Orehek.

Pri prvi volitvi za župana je bilo oddanih 48 glasovnic, od katerih je bila ena prazna. Dr. Karel Triller je dobil 18, Anton Pesek 18 in Vencajz 11 glasov.

Ker ni imel noben kandidat potrebne večine, se je vršila druga volitev, pri kateri je bilo oddanih 48 glasovnic, ki so bile vse veljavne. Dr. Karel Triller je dobil 19, Anton Pesek 18 in Vencajz 11 glasov. Ker tudi druga volitev ni prinesla nobenemu kandidatu potrebne večine, se je morala vršiti ožja volitev med dr. Trillerjem in Peskom. Starostni predsednik Jeglič je odredil odmor za pet minut.

Po odmoru se je oglasil k. bese. di komunist Vencajz, ki je prebral izjavo kmunističnega kluba, v kateri se izjavljajo kmunisti proti sedanjim »vladajoči reakciji« v Jugoslaviji in pozivljajo vse na skupno fronto proti sedanjim vladam.

Nato se je vršila ožja volitev med demokratskim kandidatom dr. Trillerjem in kandidatom narodnih socialcev Anton Peskom. Oddanih je bilo 48 glasovnic, od katerih je bila ena neveljavna. Dr. Karel Triller je dobil 19, Anton Pesek pa 28 glasov. Predsednik Jeglič je naznanil, da je z absolutno večino izvoljen za župana g. Anton Pesek. Za Peska so glasovali narodni socialci, klerikalci, socialni demokrati in kmunisti. Na vprašanje starostnega predsednika, če sprejme izvolitev, je Pesek izjavil, da sprejme.

Kot druga točka dnevnega reda je bila volitev podžupana. Oddanih je bilo 48 glasovnic, od katerih je bilo 29 za socialnega demokrata dr. Perića, 19 glasovnic pa je bilo praznih. Za podžupana je torej izvoljen soc. demokrat dr. Perić, ki je izvolitev sprejel.

Izid obeh volitev je pozdravila narodnosocialistična, kmunistična, soc. demokratična in klerikalna koalicija s ploskanjem.

Starostni predsednik je naročil zapisnikarju g. Bleiweisu, naj javi izid volitev pokrajinski vladi, ki naj preskrbi odobritev prestolonaslednika Aleksandra.

Ker je bil dnevni red izčrpan, so se občinski svetovanci razšli.

Za župana ljubljanskega je torej izvoljen g. Anton Pesek, kandidat narodno - socialno - klerikalne zveze. To je veleznačilen dogodek, ki v bengalski luči osvetljuje sedanje naše razmere. Vsa borba slovenske prestolice, odkar se je osvobodila leta 1882. od nemškega jarma, je šla za tem, da se ohrani njen napredni in svobodomiselni značaj.

Ko so klerikalci zavajevali vso Slovenijo, zagospodovali v deželnem zboru in odboru kranjskem ter postavili za nekronanega vojvodo dr. Šušteršiča, so koncentrirali vso svojo borbo na to, da pokore sebi tudi Ljubljano in zavijhte nad njo

svoj klerikalni bič. Dasi je klerikalce v tej njihovi težnji z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirala avstrijska vlada, vendar so ostali vsi ti klerikalni napori brezuspešni. Dr. Šušteršič in avstrijska vlada sta sicer strmoglavila župana Ivana Hribarja in oktroirala Ljubljani nov občinski volilni red, ki naj bi končno strl napredno gospodstvo v Ljubljani, toda tudi ta poskus se je izjalovil. Ljubljana je z uspehom odolela tudi temu klerikalnemu naskoku ter ohranila svoj napredni značaj celo v najtežjih časih svetovne vojne.

Med tem je prišel prevrat. Vsi napredni in narodni elementi so bili prepričani, da je za vedno odklenalo klerikalizmu v slovenskih deželah in da je za vedno odstranjena možnost, da bi v slovenskem javnem življenju še kdaj igrali vidno vlogo klerikalni življi.

Toda ti računi so bili napačni, kakor je pokazala včerajšnja volitev ljubljanskega župana.

Kakor v preteklosti, tako je tudi sedaj klerikalna stranka v Ljubljani sama na sebi brez odločujoče važnosti. Navezana zgolj nase, ne more igrati v Ljubljani nobene večje, še manj pa odločilne vloge. Iz te politične brezpomembnosti pa so jo danes dvignili narodni socialci, ki so izšli iz demokratske stranke, življi, ki so do najnovejšega časa najenergičnejše naglašali svojo odločno protiklerikalno mišljenje in čuvstvovanje, poudarjajoč glasno in jasno, da hočejo ta svoja načela uveljaviti tudi v dejanju. Narodno socialna stranka je sebe vsikdar predstavljala, da je samo ogranek čeških narodnih socialistov, s katerimi jo družijo predvsem njih protiklerikalni program. Toda češka narodno-socialistična stranka, dasi je že stara, se ni še nikdar vezala z mednarodnim klerikalizmom, slovenska narodno-socialna stranka pa je ob prvem nastopu po svojem porodu pljunila na svoja protiklerikalna načela in se zvezala s tistimi klerikalci, ki ji je doslej proglašala za največje škodljivce slovenskega naroda in človeške družbe vobče. Do včeraj so bili narodni socialci še oduševljeni in prepričani boritelji za narodno in državno jedinstvo, glasniki jugoslovenske misli, danes so zavrgli tudi te temeljne točke svojega prvotnega programa ter z vihrajočimi zastavami prešli v avtonomistični tabor, v katerem vedri in oblačli Gosarjeva struja, tista skupina, ki si je stavila za svoj glavni cilj, razkosati našo državo in jo s tem razkosanjem končno razbiti.

In čemu ta kameleonska sprememba, čemu ta pljunek na vse, kar je narodna socialna stranka doslej proglašala za sveto in nedotakljivo? Zgolj radi ene same osebe, ki se čuti užaljeno, ker je volilna borba ni ostavila nedotaknjene!

Ni po našem okusu osebna borba, obsojali smo jo vselej, mnenja pa smo, da bi tudi krivični osebni napadi mož, pravih in celih mož, ne smeli spreminjati v brezznačajnike, še manj pa cele stranke. Ker se je g. Pesek čutil užaljenega, zato se je čutila užaljeno ž njim tudi njegova stranka. Ne morda iz moralnih ozorov, marveč zgolj iz tega praktičnega razloga, ker g. Pesek finansira stranko. A ker so na drugi strani g. Peska finančno podprli klerikalci, je bil most med narodnimi socialci in klerikalno stranko dograjen. Po tem mostu je splezal na ljubljanski magistrat g. Anton Pesek kot skupni klerikalno-narodno-socialni župan. Klerikalci so dvignili g. Peska na svoj ščit in mu s tem preskrbeli za rehabilitacijo. A kakšna je bila cena, odkupnina za to?

Prodati jim je moral napredno Ljubljano, zapisati je moral sebe in svojo stranko avtonomistom in otvoriti svoje glasilo protinardnemu in protidržavnemu rovarjenju. In vodstvo narodno-socialne stranke je ta pakt sankcioniralo, ali ga bodo tudi številni njeni protiklerikalni pristaši?

— — —

Zadnje dni res nekaj slabše, ali stanje njegovega zdravja ne daje povoda za bojazen, in tudi prestolonaslednik regent ni bil poklican iz inozemstva, kakor so to nekateri listi pisali.

— Poziv poslancem. Načelniki strank pozivajo vse poslance, naj se gotovo udeležijo seje ustavotvorne skupščine v petek.

— Vlada in nov župan. Po mestu se širi nesporno neutemeljene vesti, kakor da bi vlada imela namen vskratiti izvolitvi g. Antona Peska za župana ljubljanskega svoje odobrenje. Naše mnenje je, da ni nobenega zakonitega razloga, da bi oblast ne potrdila Peskove izvolitve. Naj se da novemu županu prilika, da oživotvori vse načrte svoje baje obsežne in vsestranske komunalne politike, naj se mu da možnost, da pokaže svojo sposobnost in da izvede s klerikalno in kmunistično pomočjo svoje baje velikopotezne socialne reforme ter pokliče v življenje številne kulturne naprave. Prepričani smo, da napoči sedaj zlati vek — ljubljanskim muzam.

— Brzo in točno poročanje. Dopisni urad poročila iz Beograda: Poljedelski minister Pucelj in Miloš Stibler, načelnik poljedelskega ministrstva, sta odpotovala v Ljubljano, da si ogledata poljedelske naprave v Sloveniji. Minister Pucelj in načelnik Stibler sta dospela v Ljubljano v soboto, dne 4. t. m., in sta se vrnila v Beograd v ponedeljek 6. t. m.

— Rateče na Gorenjskem in italijanska meja. Iz Rateč nam pišejo: Bili smo popolnoma uverjeni, da dobimo takoj mejo, da ostane vsa naša občina v Jugoslaviji. A bridko smo se varali! 6. in 7. t. m. je došla italijanska komisija, obstoječa iz štirih višjih častnikov, obhodila črto ter določila novo mejo, kakor je nji prijala. Od naše strani ni bilo nobenega zastopnika države oziroma pokrajinske oblasti, da bi ugovarjal razum občinskega gerenta in starešine tukajšnje finančne kontrole. Da se komisija ni ozirala na nju ugovore, si je lahko misliti. Tako smo zopet izgubili eno kmetijo, precej polja, travnikov in pašnikov, ker so v dolini pomaknili mejo kakih 700 metrov bližje vasi. Pri nas, navadnih kmetih, je oblač, kadar se ugotavlja meja med dvema posestima, da sta zastopani obe stranki na licu mesta, a tu, ko se gre za mejo države, pride pa le ena stranka, pogleda, pokaže in reče: Tako in nič drugače! Čudom se čudimo, kje so naša merodajna oblastva, ko se ugotavlja državna meja, četudi — kakor se govori — le začasna. Še en tak sunek, pa bo vsa vas s 700 prebivalci »tam preko« državne meje.

— Kaj hočejo klerikalci? »Jug« piše med drugim: Versko besnilo, ki je vladalo v srednjem veku, ki je zakrivilo nešteto žrtve v vseh krščanskih deželah, je že davno minulo. Duhovniki učijo besedo božjo, v praktičnem vsakdanjem življenju pa jo vlačijo po blatu. Propovedujejo siromaštvo, sami pa kot posamezniki in juridične osebe kupijo bogastvo, zidajo razkošne hiše, ki so večkrat lepše kakor pa cerkve onega, ki se je rodil v betlehemskega hlevu. Propovedujejo moralno in svetiščnost, a se valjajo v blatu nečistosti. Z ozirom na ta dejstva, ne vemo, kaj klerikalci hočejo, ne vemo, kako morejo še kaj zahtevati, ko imajo vendar vse. Človek bi mislil, da je v nevarnosti Kristusova cerkev, na katero so oni že davno pozabili. Toda del našega naroda je še vedno vdan svoji katoliški cerkvi, čeprav ni zadovoljen z gotovimi duhovniškimi novotarijami. Naši kmetje še vedno hodijo radi v cerkev, čeprav so v duši nezadovoljni, ker vidijo, da živi župnik drugače kakor pa uč. Klerikalci pa so vkljub temu bojevit. Osnovali so celo vrsto listov v naši domovini. Zdi se nam, da hočejo klerikalci zopet uvesti srednjeveško besnilo. Toda gospoda se bridko vara. Oni so danes v politični areni nepotrebni. Naj gredo v cerkev, naj propovedujejo Kristusov nauk. Politika ne sme biti njihova stvar, dokler so sluge Vatikana, ki je sluga Kvirinala. Duh demokratizma jih bo popolnoma izrinil iz politične arene, kamor oni ne spadajo. Samo eno sredstvo jim še preostaja za rehabilitacijo, in to je, da začno faktično živeti po božjem nauku.

— Veleznimivno predavanje. Jutri, v petek dne 10. t. m. ob 20. se vrši v Mestnem domu predavanje o velehradskih romarijih in o narodnih nošnjah na Moravi in Slovaškem. Predavanje bo pojasnjevalo sto skiptičnih slik, ki so kolorirane, tako da se narodne noše vidijo v pravih pestrh barvah. Vabljeni so vsi, da se pridružijo tem velehradskim romarijem, da se z njimi seznanijo in si ob tej priliki ogledajo naš etaroslavni Velehrad in slovaški romarsko slavnost. Predavanje bo zlasti zanimivo za ženski svet. Pozivamo naše občinstvo, naj se številno udeleži te prireditve.

— Reminiscenca. Na plakadni deski na Vodnikovem trgu se je pojavil danes dopolnilni dokument klerikalnega sovražstva proti Srbom. Nekdo je pribil na desko »Slovenec« od 27. julija 1914, ki vsebuje članek z debelimi črkami: Dol s Srbijol Pod člankom je natisnjena pesem, polna ljubezni do Avstrije in sovražstva do Srbov.

— Popravi! V včerajšnjem uvodniku v zadnji koloni zgoraj je čitati: Kajti v rod človeške volje neodvisen kot zgodovinec jaz ne verjamem. — V notici »Nasilno deložiranje« je proti koncu čitati: Čemu je vrhniški orožniški vod v Ljubljani?

— Češka obec v Ljubljani upozorjuje opetne svoje člene na prednasku, ktera se konča v piatek dne 10. června v 8. hodine večer ve velike dvorane Mestnega domu. Predmet je Slovaško a jeho narod. kroje. Zúčastněte se hojně.

— Ljubiana e mobile! Na Marjinem trgu so bili včeraj zvečer po

županski volitvi zanimivi in drastični prizori. Novi župan Anton Pesek je na svoji hiši raz okno prvega nadstropja izobesil prvokrat rdečo zastavo. Pač lepa peripetija od plave do rdeče. Okoli 9. se je na trgu natrpala številna množica, po večini mladine, gospodičen in mnogo radovednežev. Vsak je pričakoval pričetka napovedane podoknične novemu županu. Narodni socialisti so z železničarsko godbo in dolgo zastavo prišli tiho po Prešernovi ulici pred poslopje. Završili so v hreščecih tonih neko koračnico. Za tem so novemu županu intonirali znano italijansko arijo iz Rigoletta »La donna è mobile«. Hudušneži so takoj živahno komentirali to italijansko arijo in pristavljali: »Lubiana e mobile...!« Čez nekaj časa se je župan Pesek prikazal na oknu. V bližini stoječa narodno socialistična mladina mu je vsklikala. Večina je ostala pasivna. Pesek je imel na množico kratek nagovor, v katerem je poudarjal velike naloge novega socialističnega bloka v občinskem gospodarstvu, naloge glede šolstva in je pod rdečo zastavo kot klerikalno »komunistično in socialistično pobarvani župan zaključil svoj govor z vsklikom: »Živel kralj Peter! Živel regent Aleksander!« Skupina tamburšev je nato završila nekaj melodij. Množica se je mirno razšla. Iz Peskove palače pa so se čuli glasovi tamborice še pozno, pozno v noč.

— Uvoz blaga v poštnih paketih iz Avstrije in Češkoslovaške. Maribor, 8. junija. Carinski poštni urad razglša: Opazuje se, da dobivajo stranke za blago, ki ga prejemo v poštnih paketih iz Avstrije in Češkoslovaške, od pošiljateljev istih še vedno precej drago zaračunana »Uverenja« (Certificat d. regime Ursprungscertificat). V sled tega se ponovno opozarja, da se za poštno pakete ne potrebuje nobenega »Uverenja«, ker se blago iz imenovanih držav carini po nominalni tarifi na podlagi carinske napovedi, ki mora biti dodana vsaki poštni spremnici. Stranke se obveščajo nadalje, da poštni carinski uradi ne potrebujejo pri carinjenju poštnih pošilk nobenih posredovanj zunanjih carinskih posredovalcev. Stranke zastopa poštni uradnik, čigar dolžnost je, da je pri odpiranju paketov prisoten ter se ne sme odpraviti, dokler ni carinjenje dovršeno in se pošiljke ne zapro. Pošiljke se carinijo po istem teku, kakor so došle. Priporočila se radi tega, da si dajo stranke nasloviti inozemske pošiljkatve neposredno na svoj naslov. Le tedaj bodo prejemale poštno pošiljke potom svojega pristojnega urada najhitreje in najceneje.

— Železni drobiž. Po naredbi gospoda ministra za finance morajo prejemati vse državne blaginje železen kovan drobiž avstro - ogrske monarhije po njegovi nominalni vrednosti, t. j. 20 vinarjev za 5 par.

— Popravek. Tusodni oklic o prostovoljni javni dražbi nepremičnin Josipa Smodeja, notarja v Ribnici, ki je bil izvršen 5. junija 1921 v številki 124, se v toliko popravi, da se vrši prodaja dne 14. junija 1921 ob 9. uri, ne pa 14. julija 1921.

— Opustitev selske službe pri poštenem uradu Guštanj. Z 31. majem t. l. se ustavi dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonoši v okolišu poštnega urada Guštanj.

— Triglavski kamen za Mišičev spomenik. Uredništvu so došla še naslednja darila: g. Anton Tonejc s soprogo, kavarna »Evropa«, 500 K in g. dr. Peter Defranceschi, primarij v Ljubljani, 100 K. Hvala!

— Ukinitje poostitve pasjega kontumaca. Ker se že deli časa ni pojavil nov slučaj stekline, se poostitev pasjega kontumaca, razglašene v št. 2481/XXII. z dne 4. februarja 1921 ukinje in se ima zato točka 1.) veterinarsko - policijskih odredb v razglasu glasiti: Psi v področju mestne občine morajo nositi nagobčnike, ki zabranjujejo grizenje ali jih je pa voditi na vrvi. Vse druge odredbe ostanejo še nadalje v veljavi.

— Poroka. V soboto se poroči g. Vladimir Geržina, posestnik in trgovec v St. Petru na Krasu, z gđ. Franjo Štepičev, hčerko veletrga z vinom g. Petra Štepiča v Spodnji Šiški. Bilo srečno!

— Gozdni piknik priredi Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj v nedeljo 12. junija vrh Golovca nekonce vojaškega strelišča. Dohod z Dolenjskega mostu mimo Vestra (Malija) in skozi vojaško strelišče. Na obeh izhodnih točkah se ustavljajo tramvaji. Vstopnina na piknik 1 dinar. Ta posebna zabava je novost za Ljubljano in bo trajala od 9. junij do 8. zvečer. Na razpolago pijača in jedila, svira ljudska muzika, pojo šentjakobski pevci.

— Pri proslavi županove volitve. V Smartnem pri Litiji so nekateri kmečki fantje hoteli na zelo slovesen način proslaviti ponovno izvolitev Leopolda Hostnika za župana. Postavili so topiče in močnarje, da bi z njih gremenjem naznanjali pobožnim Smartničanom važni dogodek. Pri nabljanju topičev s smodnikom pa je nastala eksplozija, ki je težko poškodovala posestnikovega sina Franceta Adamiča na desnem očesu in senu.

— Prijet atlet. Povodod policijske kontrole tulcev so detektivni aretirali v hotelu »Slon« atleta in glumača Pajo

Dopudijo, rodom iz Pakraca na Hrvatskem. Ta Pajo je prišel v Ljubljano, da bi nastopal v cirkusu Renlowu v Lattermannovem drevoredu. Prejšnji večer je stal pred cirkusom in se močno repenčil o svoji umetnosti. Nekega kolešarja je zaprosil, naj mu posodi kolo, da bo po drevoredu izvajal vratolomne kolešarske vaje, češ da se zna tudi po enem kolesu voziti naprej. To je opazoval neki agent in se začel zanj zanimati. Pajo je bil pa zelo zgovoren. Začel je agentu praviti svoja svetovanja potovanja po vsej Evropi. Zaupal mu je tudi, da je bil boljševiški agent in da je vedno dobro podkovnan z denarjem. No, drugi dan je moral Pajo oditi v zapore.

— Neopravičen izseljeniški agent. Oblast je aretirala Josipa Medica iz Koprivnika pri Kočevju radi neopravičenega izvrševanja izseljeniške agenture. Izseljenci se opozarjajo na razne izseljeniške agente, ki nimajo nobenega dovoljenja za svoj posel.

— Tatvina v gostilni. Mizarškemu pomočniku Alešu Glihi je neznan tat ukradel iz gostilne »pod Lipco« suk-njič, vreden 400 kron.

— Tatvina v vlaku. Na progli med Zidanim mostom v Ljubljano je neznan tat ukradel trgovcu Valterju Rohru iz Berolina listnico, v kateri je bilo 1200 mark, 400 dinarjev, 20 ameriških dolarjev, 130 francoskih frankov, 400 bolgarskih levov in 200 češkoslovaških kron.

— Tatvina konjskih odej. Mesarju Fr. Ocvirku so ukradli neznan tatovi pred gostilno Soklič dve konjski odeji, vredni 3000 kron.

— Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl g. zemljični ravnatelj Matija Deržaj, v Kočavasi pri Starem trgu (Rakek) pa g. Ethin p. Schollmayer Lichtenberg. P. v m!

Kultura.

Repertoire Narodnega gledališča v Ljubljani.

Opera:

V četrtek 9. junija Scherezada (C)
V petek 10. junija Carmen (A)

— »Prošnja« gledaliških abonementov. Prejeli smo in priobčujemo to-le pismo: B-abonenti prosimo, da rezervirate za nas vse sobote in nedelje do konca sezone. Imeli smo že dvakrat po vrsti predstavo v soboto in nedeljo, prihajna je kakor je razvidno iz programa tudi naša. Nedelja je v Ljubljani tako dolgočasna, izletov pa itak ne delamo, torej kakor nalašč. In če se bo v tej sezoni priredil še kak boljši koncert v Ljubljani, prosimo tisti dan za B-predstavo, kakor do sedaj že parkrat letos in lani in še eno prošnjo: bodite nam tudi prihodnje leto tako naklonjeni, da bomo leseni tem rajši obnovili svoj abonma.

Turistika in sport.

— Prvenstvene nogometne tekme 12. t. m. (Službena objava LNP) Ilirija v Svoboda na igrišču Ilirije ob pol 17. sodnik g. Vrančič. — Primorje v Hermes na igrišču Sparte ob 18. sodnik g. Kramaršič. — Pr morje rez. v Hermes rez. na igrišču Sparte ob 9. sodnik g. Hus. — Razven tega se vrše prijateljske tekme: Ilirija v Mariborski atletiki na igrišču Ilirije ob 18. sodnik g. Jerala in Sparta v Jadran na igrišču Sparte ob 16. sodnik g. Hus.

Društvene vesti.

— Pevski večer priredi pevski odsek gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj v soboto 11. t. m. na vrtu pri Lozarju v Rožni ulici z raznovrstnim pevskim programom. Pevovodja mestni učitelj Marolt. Ta naš pevski zbor nastopi s tem prvič in bo pokazal, s kako vnmemo in navdušenostjo golj lepo pesem. Dolžnost naša je, da te požrtvovalne naše pevce z najboljšim obiskom gmotno in moralno podpremo in jih s tem navdušimo za nadaljnje vstrajno delo. Začetek ob 8, vstopnina 2 dinarja. Predprodaja vstopnic pri predsedniku Gjudu, Stari trg.

— Zadruga mesarjev in prekajalcev v Ljubljani naznanja svojim članom, da se bode valenška preiskusnja za pomočnika vršila dne 17. junija t. m. od 8. dopoldne dalje v mestni klavnici. Priglasiti se morajo oni valenci, ki bodo delali preiskusnjo pri g. predsedniku za komisijo Josipu Primcu, Delarska ulica št. 8 z izkazanmi spričevalom.

Ljubljanska porota.

— Pogorelec — goljuf. Pred porotnim sodiščem je bil včeraj 8. t. m. obsojen Franco Šuštar na dve leti in pol težke ječe zaradi goljufije. Franco Šuštar je služil v kamniški okolici v Stobu. Trgovca Strgarja in Berganta v Kamniku je osleparil za 5400 kron. Župana v Homeu je znal na zvit način pretentati, da mu je kar na slepo podpisal bel listič in pritisnil nanj občinski pečat. S tem listkom, katerega je v Celju po nekem zakonem pisarju izpolnil, da je »nesrečen pogorelec«, ki se ga priporoča obli milosrčnosti, je Šuštar hodil širom Slovenije in dobival razne milodare. Slednjič je bil v Novem mestu prijet.

— Prodajalka ameriškega voznega listka. Ana Gola, 17letna posestnica hči v Vel. Kalu pri Novem mestu, je prodala Mariji Kumar svoj, od bratov v Ameriki prejeti vozni listek za v Ameriko za 8000 kron. Kumar je listek kupila, ker ji je agent Kmetec v Ljubljani zagotovil, da se lahko z njim pe-lje v Ameriko. Listek je Kumarija pri njem deponirala dne 22. novembra l. l. Ana Gola pa je potem, ko je od Kumarije prejela denar, prišla čez dva dni k Kmetcu in zase reklamirala listek ter se hotela odpeljati v Trst, a so jo na kolodvoru kot goljufico prijeli. Pred porotnim sodiščem je bila obsojena na 15 mesecev težke ječe zaradi goljufije.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. junija 1921.

— Kralj Peter obolel. Zdravniki so pri Niegovem Veličanstvu kralju Petru konstatirali pljučnico. Snoči je znašala temperatura 36,5. Zdravniki so izjavili, da je potrebna velika opreznost zaradi visoke starosti vladarja. Do danes popoldne se vladarjevo stanje ni izpremenilo.

Z druge strani pa javljajo: Nekateri tukajšnji listi so prinesli vesti, da je Nj. Vel. kralj Peter težko obolel. Njegovo zdravje je bilo

Najnovejša poročila.

PLEBISCIT NA ŠTAJERSKEM.

— Dunaj, 9. junija. Za slučaj plebiscita na Štajerskem je antanta sklenila, da bo dala obsežna pooblastila Italiji, Jugoslaviji in Češkoslovaški. Jugoslavija zasede Gradec, Italija Innsbruck in sicer na stroške teh mest.

MEJNICE MED ŠPILJEM IN DRAVOGRADOM.

— Gradec, 8. junija. »Tagespost« poroča iz merodajnega vira, da je vest o odstranitvi državnih mejnikov med Špiljem in Dravogradom neresnična. Nekaj mejnikov so odstranili le posamniki, ker so nezadovoljni z mejo, ki reže njihova posestva in ogroža njihov gospodarski obstoj.

KONFERENCA NASLEDSTVENIH DRŽAV V PORTOROSE.

— d. Praga, 8. junija. Češkoslovaški tiskovni urad poroča, da se

bo konferenca nasledstvenih držav vršila v Portorose dne 15. junija. Bavila se bo s prometnimi in gospodarskimi vprašanji.

IZ DEŽELE ANARHISTE. Železniška nesreča.

— Verona, 8. junija. Na železniški črti med krajema Montebello Vicentino in Lonigo se je pripetila 5. t. m. velika železniška nesreča. Ponoči okoli 1. ure se je kar naenkrat na omenjenem kraju ustavil vlak št. 184, stroj je padel po bočju, sunek je bil tako silen, da je bilo ranjenih več oseb, strojevodja pa je obležal mrtev. Železniško nesrečo je provzročila, kakor se je ugotovilo, tolpa delinkventov.

— Carrara, 8. junija. Na sedežu anarhistov v Toranu so razkrili velikansko zalogo raznih eksplozivnih snovi, pa tudi delavnico takih snovi. Ko so prijeli nekega anarhista,

je odkrito priznal, da so izdelovali bombe vsak večer vsi člani anarhističnega društva in da je tudi on vsak dan pomagal.

INOZEMSKI NOVINARJI V TRSTU.

— Trst, 8. junija. Inozemski novinarji so odpotovali v Italijo. Po mestu in pristanišču so jih vodili Italijani in jim kazali javna skladišča, razne tvornice in delavnice, Lloydov arzenal, peljali so jih tudi v Tržič, kjer so si ogledali veliko ladjedelnico. V hotelu »Savoja« je bil banket, pri katerem jih je pozdravil imenom mesta cav. Filasanta, na kar je imel generalni civilni komisar senator Mosconi obširen govor, v katerem je prosil novinarje, naj poročajo v svojih listih, kar so videli v Trstu in v Julijski Benečiji sploh, zlasti še, da si želi Trst najboljših odnošajev s svojim naravnim zaledjem. Zahvalil se je imenu novinarjev Raoul De Nolva, dopisnik pariškega »Figaro«. Itali-

janj so kazali inozemskim novinarjem deželo kot skozinsko italijansko, deželo, v kateri vladata mir in red in ki se pridno obnavlja pod italijansko skrbnostjo! Tako se utegne zgoditi, da bo marsikaj inozemski list poročal o razmerah v Trstu in Primorju sploh čisto napačno, t. j. pristno po italijansko.

KONFERENCA VRHOVNEGA SVETA.

— d. Pariz, 8. junija. »Petit Parisien« javlja, da se bo vrhovni svet sestal v zadnjih dneh meseca junija.

Gospodarske vesti.

BORZE.

— d. Zagreb, 8. junija. (Devize.) Berolin 212.25—213, Italija 692—693, London (izplačilo) 535—537, (ček) 526 do 528, Novi Jork (kabel) 141.50, (ček) 139.40—140.50, Pariz 1127—1130, Praga 199—200, Švica 2425—2450, Dunaj 22.25—22.35, Budimpešta 57.50—58.30, Valute, Dolarji 138—138.95, avstrijske krone 22—22.50, carski rublji 32—33,

napoleondori 467—470, nemške marke 214—218, romunski lei 225—0, italijanske lire 685—690.

— d. Beograd, 8. junija. (Devize.) Pariz 281—282, London 133.75—134.25, Novi Jork 35.10—35.20, Dunaj 5.55 do 5.90, Praga 49.30—49.40, Rim—Milan 171—172, Sofija 39—39.40, Solun 207 do 215, Zeneva 598—0, Berolin 52.75 do 52.90, Valute, 20 dinarjev v zlatu 22.05—22.15, francoski franki 278 do 279, ameriški dolarji 34.80—35, italijanske lire 165—169, bolgarski lei 40 do 40.50, romunski lei 47—47.50, nemške marke 54.25—54.75, grške drame 205—0, češkoslovaške krone 48.50—0, avstrijske krone 5.85—5.95.

— d. Curih, 8. junija. Devize. Berolin 8.85, Holandija 196.40, Novi Jork 584, London 22.24, Pariz 47.35, Milan 28.45, Bruselj 47.30, Kodanj 101.50, Stockholm 131.50, Kristijanija 86.50, Madrid 74.75, Buenos Aires 175, Praga 8.32%, Budimpešta 2.45, Bukarešta 9.50, Varšava 0.50, Zagreb 4.25, Dunaj 1.30, avstrijske krone 0.97.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Korlandoli
zalpke za šalijo pošto in sračlov priporočaj, družtvom v vsaki množini.
M. Tičar, Ljubljana.

Odpotujem
11. t. m. na Češko ter prevzamem vsa trgovska naročila. Ponudbe pod »Zastopnik 3964« na upravo Slov. Naroda. 3964

Kupim na veliko
po 100 kg lepo posušena zdravilna zelišča. Rad poslužim s podukom. Karol Szerdahelyi, veletrgovina z vegetabilijami, Begasvetiljuradi, Banat, Jugoslavija. 3534

Meblovano sobo s hrano
iščeta dva gospoda. Ponudbe pod »Dva gospoda 3966« na upravo Slovenskega Naroda. 3966

Spreten kolar,
sposoben tudi za boljša dela, se sprejme v »Mestni pristavi«, Cesta na Kodeljevo št. 8. 3962

Čevljarški stroj
moško kolo, postelja s peresnim modrocm se proda. Poizve se: Bizovik št. 76, Uskobjnik Alojz. 3965

Spretno pletilko
se takoj sprejme. HARING, Čevljarska ulica 4. 3926

Wertheimova blagajna,
1 1/2 m visoka, je naprodaj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3967

18 mlz naprodaj
okroglih, barvanih. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3960

Stavbišče naprodaj
v najlepšem delu mesta, 10 minut oddaljeno od sredine mesta. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3961

Kupim daljnogled
trieder Götz all Zeis. Ponudbe z navedbo cene pod »Daljnogled 3958« na upravo Slov. Naroda. 3958

Izkušen strojnik,
izkučen strojnik ključavničar in železostugar, več dela z vsemi stroji, popraviljanja in montiranja išče službe v Jugoslaviji. Ponudbe pod »Strojnik 3957« na upravo Slov. Naroda. 3957

Šivilja hodi šivat na dom.
Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3963

Ogledalo in ura
se ceno proda. Ogledati od 10. dop. naprodaj. Prešernova ul. 50, II. leto. 3973

Trgovski pomočnik
z mešano stroko se sprejme pri Jos. Langeršku v Mariboru. 3970

Pomočnika event. tudi družabnika
kateri se razume, četudi deloma pri lesu, sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji večja tvežnja na Gorenjskem. Prijazne ponudbe pod »1000/56 Lesna industrija« pošto ležeče Ljubljana. 3998

Knjigovodja
i ujedno hrvatsko njemački dopisnik, te komptabilista, dobijo stalno namestjenje uz vrlo povoljne uvjete. Ponude slati t. t. V. Mihelića nasli. Lj. Očić, Sisk. 3969

Pianino,
fotografirani aparat in več belih oblik za ofiserje radi preselitve cen naprodaj. — Vpraša se v Hillerjevi ulici 5, I. nadst. levo, Binder. 3956

Dunajska specializirana šivilja
za elegantno, fino damsko obleko, sprejema naročila v petek, dne 10. t. m. od 2 — 6 pop. v hotelu Union (Portier) Norma Windholz. 3975

Išče se kamnolom
ki bi mogel dobavljati stopnice in podnožja (zokije) za stavbe, neizdelano in izdelano po načrtu. Prosi se za navedbo cene z majhnim vzorcem kamena. R. Milosajević Beograd — Poznańskova 23.

Na prodaj različna posestva,
graščinska posestva od 64 — 300 orolov, kmetijska posestva od 2 — 50 orolov z vsem inventarjem, trgovske hiše, gostilne in mesarije, krasna manufakturna trgovina v Mariboru, hiše, vile, mlini, tovarne, parni mlin in parna žaga na polnojarjenik, veleposetvo na Hrvatskem in vinogradsko posestvo. Obrnite se na Karola Bzenčka, Celje, Dolgo polje 3. 3640

Najboljše okrepčujoče
aradstvo za odrasle in otroke je železnato vino lekarnarja G. Piccolija v Ljubljani. 69

Prvovrstna, dobro idoča špecerijška trgovina
v najživahnjejši ulici Maribora samo s kurantnim blagom in inventarjem se ugodno proda. Vprašanja pod »Sichere Existenz« Maribor, glavna poste restante. 3894

Moško kolo
popolnoma novo se proda po nizki ceni. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 3941

Spretni korespondent ali korespondentinja
za srbohrvaščino se sprejme. Prosilci z znanjem več jezikov imajo prednost. Vloge na pošto predal št. 88. 3942

Pisarniško moč,
če tudi začetnico, sprejmemo. Ponudbe katerim je priložiti prepise šolskih pričeval, je poslati na pošto predal 102. 3948

2 mizarska pomočnika
za stavbno delo, samostalna se sprejmeta. Plaža po sposobnosti, mesto stalno. Kje, pove upravništvo Slov. Naroda. 3895

Pes ptičar
15 mesecev star, se proda. Kje, pove uprav. Slov. Naroda. 3930

Naprava za parno kurjavo
se takoj ugodno proda. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 3949

Trgovec išče
dobro vpeljano trgovino mešanega blaga na deželi ali v trgu v nakup ali najem. Ponudbe sprejema iz prijaznosti Ivan Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45. 3906

Proda se parni kotel
1-54 m višine s cevmi, 4 železni konjski krmilni zlebovi, 2 kompletni stiskalnici za vosek, 2 stiskalnici za med, 3 vrste novih, hrastovih stopnic. — Več v Prešernovi ulici 7 v svedarni. 3952

Različna dragoc. nakitja
(deset komadov) se prodajo za 150.000 dinarjev, toda le skupno. Pojasnila daie Posojilnica v Radovljici. 3805

Jšče se meblovana soba
že le mogoče s hrano za neko gospodinjico. Prijazne ponudbe pod »Hrana 3953« na upravo Slov. Naroda. 3953

Mlad nemški trgovec
iz usnjate in stroke surovega usnja išče mesta čimprej. Ponudbe pod »K. L. 3903« na upravo Slovenskega Naroda. 3903

Proda se dobro ohranjena narodna ruta in zlata broža.
Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 3972

Klavirje,
godala, loke, pihala in potrebščine. Strune na drobno in debelo. Specijalitete: Reliance, Black Ends, Elite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in cenovno. A. Mušič, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6.

Pletiva za ograde
od pocinkovane in gvozdene žice, PLATNA od gvozd. pocinkovanih, mesinganih in bakarnih žic, nadalje sita, rešeta i madrace za krevete, RABIC PLATNA najbolje se kupuje kod BRACA KRAMAR, fabrika za platno i pletivo od žica, madrace za krevete, sita i rešeta Telefon 317. NOVI SAD Futolska ul. 114. 3921

Skladanec (vafeljne)
najfinejše kakovosti nudi vsako množino tvornica keksov, prepečencev in skladanca (vafeljnov) V. BIZJAK & DRUG, Rogaška Slatina.

Inženirji
stavbeni, tehniki in risarji, se iščejo. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov na
Stavbna družba d. d. Ljubljana,
Lestvškova ulica šte. 19.

Sveže telečje meso
za pečenko po 20 K za kg.
Od 106 v tukajšnji mestni klavnici zaklanih prvovrstnih telet prodajalo se bode v petek, soboto in nedeljo v Šolskem drevo-redu na Brezovičevi, Smoljanovi in Krašovevi stojnici.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani
je otvorila počeni s 15. majem 1921

ekspozituro na Bledu.
Ekspozitura obavlja vse bančne posle.

Zastopstvo
za vso Slovenijo oddamo vpeljani tvrdki. — Ponudbe na
V. Bizjak & drug,
tvornica keksov, prepečencev in skladanca (vafeljnov)
Rogaška Slatina. 3826

+
Potrži žalosti izpolnjujemo dolžnost, javiti vsem prijateljem in znanecm tužno vest, da je naš oče, brat, gospod
Matija Deržaj
zemljejnizični ravnatelj
danes po dolgi mučni bolezni v Gospodu zaspal.
Pogreb pokojnega se bo vršil v petek, 10. t. m. ob 5. popoldne iz hiše žalosti, Zvezdarska ulica 4, na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 9. junija 1921.
Deržaj Marija, soproga. — Ivana, Franci, Stanko, Toni, Mimi, Hilda, Miran, sinovi in hčere.

+
V svojem in vse rodbine imenu naznanjam tužno vest, da je moj ljubi sin
Etbin pl. Schollmayer Lichtenberg
dne 7. junija ob 3. zjutraj, v 30. letu svoje dobe, kot žrtev svetovne vojne, preminul po dolgi mučni bolezni.
Pogreb se bo vršil 9. junija na pokopališče v Viševku.
Kočavas, pošta Stari trg pri Rakoku, dne 7. junija 1921.
Henrik pl. Schollmayer Lichtenberg.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.